



**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: gabriela.samanova@soc.cas.cz

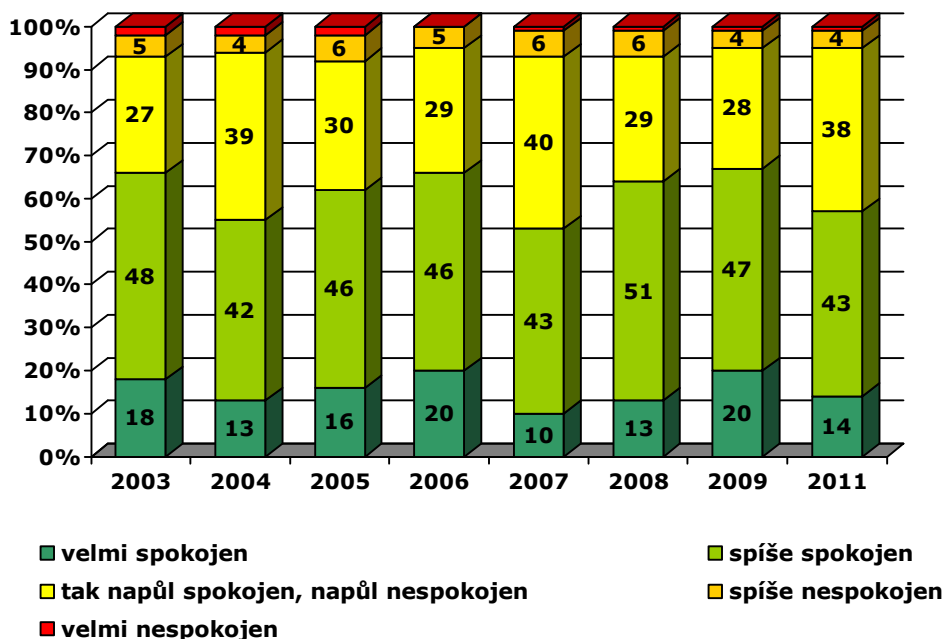
Spokojenost se zaměstnáním – červen 2011

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2011, v11-06</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>6. – 13. 6. 2011</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1006</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>EU.138, EU.103, EU.29, EU.17a, EU.99, EU.140</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>10. 8. 2011</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Gabriela Šamanová</i>

V červnovém šetření jsme se zaměřili na různé aspekty související s prací. Zjišťována byla spokojenost českých občanů s prací obecně, dále se vztahy na pracovišti a s výší výdělku. Oslovení občané také odpovídali na otázku, zda se obávají ztráty svého zaměstnání a jak by se chovali, kdyby sháněli novou práci. Na tyto otázky odpovídali pouze respondenti, kteří byli v době výzkumu ekonomicky aktivní.

Většina pracujících je se svým zaměstnáním spokojena (57 % „velmi + spíše spokojen“). Odpověď „ani spokojen, ani nespokojen zvolilo 38 % respondentů a nespokojení čítají pouze 5 % („velmi + spíše nespokojen“). Aktuální výsledky spolu s časovým srovnáním jsou zaznamenány v grafu 1.

Graf 1: Spokojenost se stávajícím zaměstnáním¹ (v %)

Pozn.: N = 548

V tabulce 1 je uvedena spokojenost s prací podle druhu povolání. Obecně lze říci, že spokojenější jsou ti, kdo pracují samostatně jako podnikatelé či živnostníci, než lidé pracující v zaměstnaneckém poměru, ale i uvnitř této skupiny jsou výrazné rozdíly, když na jedné straně vedoucí pracovníci a vysoce kvalifikovaní odborníci se svým hodnocením od samostatně výdělečně činných osob prakticky neliší, zatímco relativně nejmenší spokojenost panuje mezi lidmi zaměstnanými v dělnických profesích. Přesto i mezi dělníky je podíl spokojených vyšší než podíl nespokojených, i když nejčastější hodnocení v této skupině bylo „tak napůl spokojen, napůl nespokojen“.

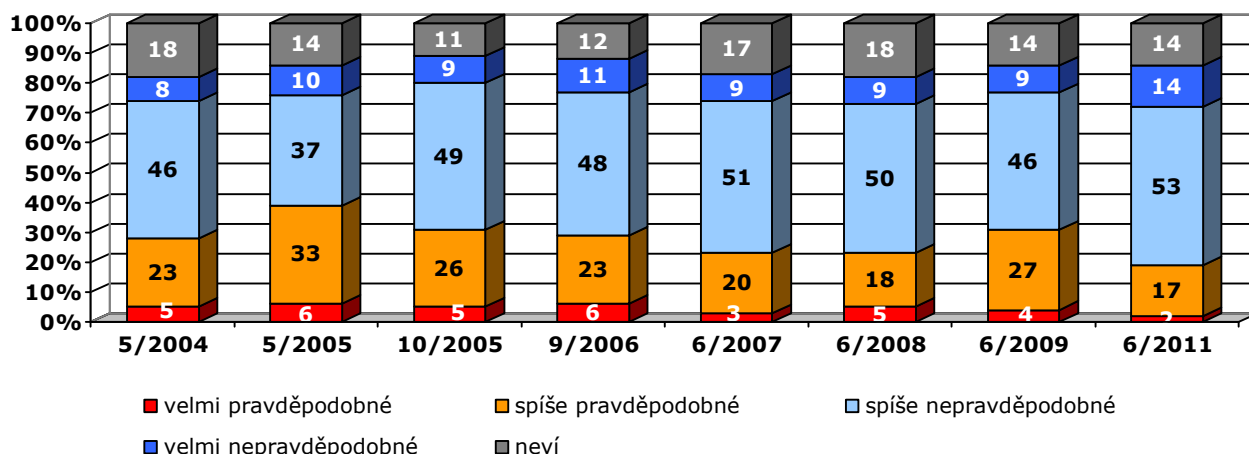
Tabulka 1: Spokojenost se zaměstnáním podle profese (%)

	podnikatelé, živnostníci	vedoucí/vyšší odborníci	ostatní zam. (nedělníci)	kvalifikovaní dělníci	nekvalifikova- ní dělníci
velmi spokojen	31	30	11	6	4
spíše spokojen	42	50	44	43	33
tak napůl	25	20	40	46	53
spíše nespokojen	3	0	5	5	9
velmi nespokojen	0	0	1	0	2

Pozn.: Procenta ve sloupci. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Analýza sociodemografických charakteristik ukázala, že spokojenost s prací roste s individuálním příjmem respondenta, životní úrovní jeho domácnosti a jeho vzděláním, které s příjmem a životní úrovní do značné míry souvisí.

¹ Znění otázky: Jak jste celkově spokojen se svým zaměstnáním?

Graf 2: Pravděpodobnost ztráty zaměstnání² (v %)

Pozn.: N = 548

Ztráty zaměstnání se aktuálně obává 19 % dotázaných („velmi + spíše pravděpodobné“), což představuje výrazný pokles oproti předchozímu šetření na stejné téma v roce 2009. Dvě třetiny respondentů (67 %) považují ztrátu svého zaměstnání v současnosti za nepravděpodobnou („spíše + velmi nepravděpodobné“) a 14 % neví. Nejčastěji se o práci obávají nekvalifikovaní dělníci (31 % „spíše + velmi pravděpodobné“) a dále pak lidé s horší životní úrovní a nižším vzděláním.

Tabulka 2: Hledání práce v případě nezaměstnanosti³ (v %)

	5/03	11/03	5/04	11/04	5/05	10/05	9/06	6/08	9/10	6/11
rozhodně konkrétní zaměstnání	16	16	16	15	14	16	20	19	12	17
spíše konkrétní zaměstnání	46	44	49	46	48	43	49	49	44	49
spíše jakoukoli práci	30	30	25	29	30	31	23	24	32	28
rozhodně jakoukoli práci	6	8	8	9	7	9	5	6	8	5
neví	2	2	2	1	1	1	3	2	4	1
konkrétní práce	62	60	65	61	62	59	69	68	56	66
jakákoli práce	36	38	33	38	37	40	28	30	40	33

Pozn.: V tabulce nejsou zahrnuty odpovědi respondentů, kteří uvedli, že se jich položená otázka netýká.

N = 548

V případě otázky, zda by při své eventuální nezaměstnanosti spíše hledali nějaké konkrétní zaměstnání, nebo zda by přijali jakoukoli práci, většina lidí by se podle vlastního vyjádření za takových okolností v první řadě pokoušela najít si konkrétní zaměstnání odpovídající jejich vlastním představám. V šetření se tak vyjádřily dvě třetiny dotázaných. Čtvrtina respondentů naopak uvedla, že by v této situaci přijala jakoukoli zaměstnání. V porovnání s šetřením uskutečněným před dvěma lety došlo k poměrně výraznému přírůstku na straně podílu těch, kdo by se snažili najít si práci podle svých konkrétních představ.

² Znění otázky: Jak moc je podle Vás pravděpodobné, že přijdete o svou práci (např. z důvodu redukce pracovních míst, úpadek zaměstnavatele)?

³ Znění otázky: Pokud byste ztratil práci, hledal byste...

Snahu hledat konkrétní zaměstnání vyjadřují relativně častěji vysoce kvalifikovaní nebo vedoucí pracovníci, respondenti s dobrou životní úrovní, absolventi vysokých škol či lidé se středoškolským vzděláním s maturitou a obyvatelé Prahy. Ochotu přijmout jakékoli zaměstnání relativně častěji uvádějí respondenti z nekvalifikovaných dělnických profesí, lidé se základním vzděláním nebo vyučením a dotázaní se špatnou životní úrovní.

Dále se dubnový výzkum poněkud konkrétněji zaměřil na to, jak lidé vnímají vztahy na svém pracovišti.

Tabulka 3: Vztahy na pracovišti⁴ (%)

	4/04	11/04	4/05	6/11
Převažuje přátelská až důvěrná atmosféra	21	23	20	27
Charakteristická je dobrá spolup. bez zvl. osobní blízkosti	53	52	55	48
Panují zde chladné vztahy	19	13	16	15
Atmosféra je plná napětí a konfliktů	6	5	4	5

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“ a „netýká se“.

N = 548

Výsledky v tabulce 3 ukazují, že z pohledu lidí na pracovištích výrazně převládají spíše dobré vztahy. Respondenti přitom nejčastěji situaci na svém pracovišti charakterizovali jako dobrou spolupráci bez osobní blízkosti (48 %), více než pětina dotázaných (27 %) pak uvedla, že na jejich pracovišti převažuje přátelská až důvěrná atmosféra. Pětina ekonomicky aktivních respondentů ovšem vnímá vztahy na svém pracovišti spíše v nepříznivém světle, když 15 % je popsalo jako chladné a 5 % dokonce jako napjaté a konfliktní. Tabulka 3 dále nabízí srovnání s předchozími výzkumy, v nichž se objevila otázka identického znění. Od žádného z nich se aktuální výsledky statisticky neliší. Došlo pouze k přesunu mezi dvěma kategoriemi pozitivního hodnocení, a to ve prospěch nejlepšího hodnocení vztahů na pracovišti.

V šetření jsme rovněž zjišťovali, jak se ekonomicky aktivní populace dívá na úroveň svých odměn z hlediska odvedené práce. Všem ekonomicky aktivním dotázaným jsme položili otázku: „Když posoudíte Váš měsíční příjem, jste zaplacen mnohem méně, než si zasloužíte, o něco méně, než si zasloužíte, zhruba tolik, kolik si zasloužíte, více, než si zasloužíte?“

Tabulka 4: Když posoudíte Váš měsíční příjem, jste zaplacen ... ?⁵ (%)

	3/97	3/98	4/99	4/05	6/11
mnohem méně, než si zasloužíte	30	32	29	22	21
o něco méně, než si zasloužíte	35	40	38	38	40
zhruba tolik, kolik si zasloužíte	33	27	29	34	36
více, než si zasloužíte	2	0	1	1	1
neví	0	1	3	5	1

Pozn.: Procenta ve sloupci. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

N = 548

⁴ Znění otázky: Jak byste charakterizoval vztahy na Vašem pracovišti?

⁵ Znění otázky: Když posoudíte Váš měsíční příjem, jste zaplacen...



Z odpovědí vyplynulo, že celkem 61 % dotázaných soudí, že jejich příjem je nižší, než by odpovídalo jejich zásluhám, přičemž 21 % uvedlo, že je zapláceno „mnohem méně“, než by zasluhovalo. 36 % ekonomicky aktivních respondentů se naproti tomu domnívá, že dostává zapláceno odpovídajícím způsobem, cca 1 % dokonce připustilo, že dostává více, než by si zasloužilo. V porovnání s výsledky srovnatelných výzkumů prováděných v letech 1997 až 1999 se snížil podíl respondentů, kteří jsou podle vlastního mínění placeni „mnohem méně“, než by odpovídalo jejich výkonu, a v porovnání s výsledky šetření z let 1998 a 1999 se naopak zvýšil podíl těch, kdo jsou placeni podle svých slov adekvátně. Oproti předchozímu výzkumu z roku 2005 nedošlo v rozložení odpovědí k významným změnám.

Respondentům byla položena také otázka: „Uvažujete o odchodu ze svého současného zaměstnání, o změně zaměstnavatele?“ Pouze 10 % dotázaných uvedlo, že o změně uvažují, 86 % pak řeklo, že nikoli, a 4 % nedokázala odpovědět. Tato otázka byla v analýze použita také jako třídící proměnná. Lidé, kteří uvažují o odchodu ze svého současného zaměstnání významně častěji uváděli, že vztahy na jejich pracovišti nejsou dobré a že jsou za svou práci odměňováni mnohem méně, než si zaslouží.